

Escrit a l'aire

Ràdio Girona –EAJ 38– va ser la primera emissora, i durant molts anys l'única veu de les comarques de Girona

Vuit dècades de Ràdio Girona. Va néixer en una República, va passar una guerra, va ser presa d'una dictadura i ha explicat una democràcia.

RAMON IGLESIAS > TEXT

RÀDIO GIRONA-CADENA SER > FOTOS

Han passat 80 anys entre el primer director de Ràdio Girona, el periodista Alexandre Figa –obligat a l'exili–, i l'actual directora, la també periodista Carme Martínez Palomé. Entre el primer reporter, Ignasi Rodríguez Grahit, i els Màxim Castillo, Jordi Corominas i Paula Brujats d'avui. Des del primer cronista d'esports dels anys trenta, Santiago Bages, a l'actual narrador, en Raül Muxach. De *L'Emigrant* d'Emili Vendrell a la *Teresa Rampell* dels Manel. Vuit dècades de ràdio, amb una república, una guerra, una dictadura, una democràcia i, ara, de nou, amb un altre moment històric en curs; primer sota el paraigua empresarial de Ràdio Associació de Catalunya; intervinguda

>> *Primer equip de Ràdio Girona: Manel Martínez, Francina Boris i Alexandre Figa als jardins dels estudis del carrer de la Força. Any 1933.*

després de la guerra i mutada en *Radio España de Gerona*; posteriorment quasi regalada a la família Rato i, més tard, venuda a la Cadena SER; però sempre Ràdio Girona, només amb el parèntesi en què la «e» va depurar la «i».

Centenars de noms han cisellat aquesta ràdio, que durant 80 anys ha tingut deu directors i tres seus: la Força, Pompeu Fabra i Josep Pla

Centenars de noms han cisellat aquesta ràdio, que durant 80 anys ha tingut deu directors i tres seus: la Força, Pompeu Fabra i Josep Pla. Una ràdio sempre amenaçada. Primer pels falangistes, que el 1939 van entrar als estudis de la Força i es van trobar la locutora Maria Tèrsa llegint els darrers comunicats de la Generalitat repu-

>> *Els estudis dels anys vuitanta, a la plaça Pompeu Fabra.*

blicana. «Eren uns nois amb aire així com d'Aznar», explicava Tera tot just fa cinc anys. Posteriorment controlada per un règim totalitari que no va deixar tornar a connectar les antenes dels antics Maristes fins que, a l'any d'acabar la guerra, va disposar de professionals adeptes. Força anys després, el futur de nou condicionat per un 23 de febrer en què dos joves periodistes, Ramon Rovira i Lluís Falgàs, van liderar una programació especial, fent entrevistes a les dones dels diputats segrestats al Congrés, i amb el polític Francesc Ferrer descarregant una allau d'improperis contra el colpista Tejero i «els delinqüents» que li donaven suport. Una Ràdio Girona amenaçada també per moments de mala gestió o per profundes crisis econòmiques.

Les dues Girones del periodisme

L'emissora tingué etapes crucials, com la fundacional amb Carles Rahola, Prudenci Bertrana, Joaquim Pla Cargol i Miquel de Palol, que feien des dels estudis de la Força erudites conferències setmanals. Una altra etapa fonamental s'encetà la segona meitat del segle

passat, marcada per talents d'envergadura com Narcís-Jordi Aragó i Joan Ribas, que hi van aportar solvència intel·lectual i desafiament a la censura. Durant les inundacions de 1962, Joan Ribas va ser un dels encarregats de transmetre les informacions fins ben entrada la nit. L'antic locutor explicaria després: «Les autoritats no volien alarmar i matisaven les informacions. Només la intencionalitat en la veu dels locutors servia perquè els oients entenguessin què passava en realitat». L'any 1958 es va fer una recreació radi-

Només a Ràdio Girona hi van confluïr col·laborant-hi, en diferents etapes, les dues Girones periodístiques i en el passat antagòniques: la de *Los Sitios* i la de *Presència* i *Punt Diari*

ofònica del famós relat de Joaquim Ruyra «La fi del món a Girona». Narcís-Jordi Aragó explicava, anys més tard, que «radiar un text en català era una cosa insòlita que van permetre per tractar-se d'un clàssic. El protagonista del conte, enganxat al micròfon, narrava en veu baixa el seu somni que semblava una tràgica realitat: la vida sobre la terra era a punt d'extingir-se i una patètica processó de penitents envia els carrers de Girona i s'enfilava fins a la catedral. Per fer reviure el pas d'aquella comitiva vam congregat un grup nodrit de perso-

nes a la ràdio que, escoltades des dels menjadors familiars, van comprendre els oients amb un calfred d'emoció. Potser mai com aquell dia havíem obtingut (el quadre escènic de Ràdio Girona) uns resultats tan dramàtics». En un informe de 1962, la *Direcció General de Seguridad* proposava apartar Ribas dels micròfons de Ràdio Girona per «separatista» i «antimilitar».

Només a Ràdio Girona hi van confluïr col·laborant-hi, en diferents etapes, les dues Girones periodístiques i en el passat antagòniques: la de *Los Sitios* (Gil, Bousó Mares, Sureda...) i la de *Presència* i *Punt Diari* (Aragó, Ribas, Soler, Madrenys...). Pels seus micròfons hi eren habituals personatges il·lustres: Pla, Dalí, Cuixart, Cugat, Montsalvatge, Sobrequés, Fages de Climent...

El periodisme com a credo

La tercera etapa decisiva de Ràdio Girona s'escriu durant els últims anys, que són els de la consolidació com a ràdio informativa, present als grans esdeveniments de les comarques de Girona i amb el periodisme com a credo. Incendis, nevades, inundacions,

òbit de Salvador Dalí, supressió de les fronteres, segrest de Maria Àngels Feliu, enfonsament de la barca de l'Oca, transmissions de bàsquet ACB, ascensos futbolístics... El 8 d'octubre de 1998, després d'hores i hores de treball extenuant a l'estany de Banyoles, la periodista Lluïsa Fuentes buscava la bossa dels estris de feina. Va haver de saltar diversos obstacles per trobar-la. Després d'hores i hores de ràdio, aquella descompressió li va descobrir la cruïsa del moment... els obstacles que saltava la Fuentes eren una renglera de bosses plenes de cadàvers. El 17 de març de 2001, l'Anna Punsí explicava amb veu tremolosa des de Roses aquelles hores de terror per un atemptat d'ETA que va acabar amb la vida de l'agent Santos Santamaría. En aquell moment la jove periodista no sospitava que amb el temps es convertiria en una veterana dels successos. O aquella Carme Martínez que feia una entrevista a *El Balcó* a Jordi Pujol, que després el president

>> *Part de l'actual equip de Ràdio Girona al programa especial sobre els 80 anys, realitzat per Iñaki Gabilondo.*

feia servir (l'entrevista) de guió per a una multitudinària conferència, o la mateixa periodista empenyada com una mona amb el Pasqual Maragall per una entrevista en què el president va mostrar aquell caràcter tan genial com desconcertant. Per Ràdio Girona

La tercera etapa decisiva de Ràdio Girona s'escriu durant els últims anys, que són els de la consolidació com a ràdio informativa, present als grans esdeveniments de les comarques de Girona i amb el periodisme com a credo

han passat tots els presidents de la Generalitat recuperada, llevat de l'actual, Artur Mas. Però el més important ha estat la constància en la cobertura de notícies de proximitat, que dia a dia han relatat els informatius de Ràdio Girona, i els debats ciutadans que han impulsat programes com *l'Hora L*.

Una història amb moltes hores de treball a preu de peó, fetes sovint amb samarreta de màniga curta, però amb molta passió; una crònica de vuitanta anys d'il·lusions i de tragèdies escrita a l'aire; atrapada en l'èter que sempre mencionaven pejorativament aquells que volien empetitir la transcendència d'un mitjà que durant anys ha estat el parent pobre del periodisme i que, avui, per la seva immediatesa, solidesa i gratuïtat per a l'oient, és observat com el futur del periodisme. La ràdio ha demostrat que les paraules no se les emporta el vent.

Ramon Iglesias és periodista.